

Historia

Poziom rozszerzony

CZĘŚĆ I

- 1.** A. Mezopotamia, B. Indie, C. Egipt, G. Grecja
- 2.** Rzym lub Imperium Rzymskie
- 3.** A. Epikur, Platon, Tales; B. Cynceron, Plotyn, Seneka
- 4.** a) Henryk był dla Ottona III dziadkiem; b) Otton I
- 5.** A. Wilhelm Zdobywca; B. Biskup Stanisław ze Szczepanowa; C. Ludwik IX Święty
- 6.** Rekonkwista między X a XV w. lub Wypieranie Arabów z Półwyspu Iberyjskiego w X–XV w.
- 7.** a) B, D; b) D
- 8.** 1505
- 9.** a) 1776; b) Stany Zjednoczone Ameryki Północnej (USA)
- 10.** Indianie
- 11.** a) na przykład: kolonie były dostarczycielami tanich surowców, kolonie były rynkami zbytu towarów produkowanych w metropolii, w koloniach znajdowali zatrudnienie mieszkańcy metropolii; b) na przykład: Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Włochy
- 12.** b)
- 13.** Hiperinflacja (można uznać także – inflacja)
- 14.** A. d); B. b) i c)
- 15.** A. P, B. F, C. P

CZĘŚĆ II

- 16.** stela z prawem Hammurabiego; Kodyfikacja ujedyniła prawo w państwie, centralizowała władzę, przyspieszała jednoczenie ludów zamieszkujących państwo.
- 17.** Nazywany synem bogów faraon często był przedstawiany w towarzystwie bogów lub nawet w ich objęciach.
- 18.** Głosi, że jest potomkiem bogów z dwóch krain i ich spadkobiercą oraz zwycięskim wodzem.
- 19.** eforowie, polemarchowie, królowie, rada starszych
- 20.** Cesarz Justynian został ukazany w otoczeniu możnych, w tym także duchowieństwa. Taka forma przedstawienia sugeruje zwierzchność cesarstwa nad papieżem, czyli cesaropapizm.
- 21.** Italia, Francja (Galia), Niemcy (Germania), Słowiańszczyzna (Polska); cesarstwo uniwersalistyczne
- 22.** Obaj władcy czuli się zwierzchnikami i opiekunami Kościoła. Wspierali jego rozwój, fundowali nowe świątynie i klasztory, lecz oczekiwali w zamian poparcia dla prowadzonej przez nich polityki.
- 23.** Władza królewska pochodzi bezpośrednio od Boga i nie jest niczym ograniczona.
- 24.** a) providencjonalizm – opatrność, przekonanie, że wydarzenia historyczne przebiegają zgodnie z zamierzeniami Boga, który czuwa nad czynami i dziejami państw; b) gallikanizm – doktryna i działania zmierzające do uniezależnienia Kościoła francuskiego od papieża
- 25.** a) Senat, w tym biskupi, bo siedzą najbliżej króla; b) Herby poszczególnych ziem świadczą o terytorialnym charakterze reprezentacji stanowej.
- 26.** Przykładowe odpowiedzi:
Absolutyzm – zalety: rozwój gospodarczy, wzrost siły militarnej; wady: nieograniczona biurokracja, nieograniczony wyzysk niższych warstw
Demokracja szlachecka – zalety: rozwój elementów demokratycznych i parlamentarnych, tolerancja religijna; wady: pozbawienie praw innych stanów, prywatyzacja, osłabianie pozycji władcy
- 27.** a) Zygmunt III Waza, który był katolikiem; b) Zamek Królewski był też siedzibą parlamentu. Na pytanie o rezydencję władców dopuszczalne odpowiedzi to: 1596 (pożar Wawelu) i 1611 ostateczna przeprowadzka po powrocie z wyprawy smoleńskiej.
- 28.** Wersal i Eskurial to siedziby władców absolutnych znajdujące się poza stolicami. Rezydowanie w środku miasta świadczy o poddaniu się monarchy woli społeczeństwa.
- 29.** a) Nie ma zależności. W czołówce występują wszystkie typy ustrojów. Przyczyn można by się dopatrywać w innych dziedzinach, np. posiadanie kolonii, armii itp. b) Pojawiają się Prusy, które w XVIII w. znacznie powiększyły swoje terytorium na drodze podbojów i aneksji, m.in. w wyniku wojen śląskich i udziału w rozbiorach Polski. Nowoczesna, doskonale wyposażona i wyszkolona armia pruska była narzędziem w zdobywaniu kluczowej pozycji politycznej Prus w ówczesnej Europie.
- 30.** Wymagane jest określenie własnego zdania i co najmniej dwa argumenty.

31. Andora, Belgia, Dania, Hiszpania, Holandia, Luksemburg, Liechtenstein, Monako, Norwegia, Szwecja, Wielka Brytania, Watykan; Współczesne monarchie europejskie odgrywają głównie rolę reprezentacyjną. Wyjątkiem jest Watykan, w którym głowa państwa ma prawo podejmować istotne decyzje samodzielnie.

32. Hiszpania; W kraju tym w okresie międzywojennym republikę ogłosił parlament (Kortezy). Po wojnie domowej władzę dyktatorską objął generał F. Franco, który formalnie przywrócił monarchię w 1947 r. Faktycznie przywrócono ją po śmierci Franco w 1975 r.

33. Piszący musi udowodnić, że rozumie sens wypowiedzi oraz potwierdzić, czy zgadza się z nią, czy nie.

34. Po śmierci Stanisława Augusta Poniatowskiego tron polski miał objąć elektor saski Fryderyk August Wettyn. Konstytucja 3 maja stanowiła, że w ramach dynastii Wettynów korona Polski miała być dziedziczna, a nie jak dotąd elekcyjna.

35. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi

Temat 1. Czy narodziny wielkich imperiów starożytnego Wschodu przyniosły korzyści ich mieszkańcom, czy oznaczały tylko rozwój metod sprawowania władzy i wykorzystywania poddanych? Uzasadnij swoją odpowiedź. (przewidywany czas na rozwiązanie: ok. 60 min)

poziom I:

Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni (mógł ograniczyć się tylko do jednej cywilizacji), podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że rozumie temat. Podaje nieliczne i nieuporządkowane przykłady rozwoju cywilizacji, nie zawsze łączy je z wpływem na życie społeczeństwa. Brak wyraźnej tezy i własnego zdania.

poziom II:

Zdający wyraźnie formułuje własną tezę, rozszerza ramy przestrzenne omawianego tematu na inne cywilizacje starożytnego Wschodu, podaje fakty uporządkowane, łącząc metody sprawowania władzy ze sposobem organizacji społeczeństwa.

poziom III:

Zdający wyraźnie formułuje własną tezę, rozszerza ramy przestrzenne omawianego tematu na inne cywilizacje starożytnego Wschodu, dokonuje podziału chronologicznego, podaje fakty uporządkowane, łącząc metody sprawowania władzy ze sposobem organizacji społeczeństwa, dostrzega zmiany zachodzące w czasie, porównuje, podaje dowody-argumenty na poparcie własnego zdania.

poziom IV:

Zdający wyraźnie formułuje własną tezę, omawia temat na wszystkich poziomach czasu i przestrzeni, podaje uporządkowane fakty, łącząc metody sprawowania władzy ze sposobem organizacji społeczeństwa, wnioskuje i ocenia, porównuje poszczególne cywilizacje, dowodzi i argumentuje, powołując się na poznane różne interpretacje historii.

Temat 2. Jakie były podobieństwa i różnice pomiędzy absolutyzmem rosyjskim i absolutyzmem w krajach Europy Zachodniej? Wskaż przyczyny zaistniałych różnic. (przewidywany czas na rozwiązanie: ok. 60 min)

poziom I:

Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni. Mógł ograniczyć się do opisanego bez porównania tylko do jednej zachodniej cywilizacji. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że rozumie temat. Podaje nieliczne i nieuporządkowane cechy ustrojowe, nie podaje dat i nazwisk. Nie doszukuje się przyczyn.

poziom II:

Zdający wyraźnie formułuje cel pracy, rozszerza ramy przestrzenne omawianego tematu na inne monarchie Europy Zachodniej, podaje fakty uporządkowane, używa (choć rzadko) odpowiedniej terminologii, wykonuje chaotyczne próby wskazania przyczyn, wskazuje na nazwiska i daty.

poziom III:

Zdający wyraźnie formułuje cel pracy, rozszerza ramy przestrzenne omawianego tematu na inne monarchie Europy Zachodniej, podaje fakty uporządkowane, porównuje, używa właściwie terminologii historycznej, posługuje się ze znanymi pojęciami, właściwie charakteryzuje ustroje i doszukuje się przyczyn ich różnic, próbuje oceny i odniesień do innych dziedzin życia.

poziom IV:

Zdający wyraźnie formułuje cel pracy, rozszerza ramy przestrzenne omawianego tematu na inne monarchie Europy Zachodniej, podaje uporządkowane fakty, porównuje, używa właściwie terminologii historycznej, posługuje się ze znanymi pojęciami, właściwie charakteryzuje ustroje i podaje przyczyny ich różnic, odnosząc się też do czasów przeszłych, właściwie ocenia i wnioskuje, porusza też inne aspekty życia w tamtych czasach.